מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מהי מעורבות חברתית ואיך היא באה לידי ביטוי במעגלים שונים
- להכיר את תהליך הבחירות הדמוקרטי הכיתתי ואת תפקידי הנציגות
- לתרגל עזרה מכבדת, חסד ואחריות דרך דוגמאות וסיפורים
- לתכנן פעולה משותפת ולהציג רעיונות בבהירות ובכבוד

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – פרק 1 • מה זה להיות מעורב/ת? – הכרת המושגים

1. א – לשים לב למה שקורה סביבי ולפעול כדי לעזור או לשפר
2. ב – לעזור מרצון בלי לקבל תשלום או פרס
3. א – לדאוג לדברים שבתפקידי ולעמוד במה שהבטחתי
4. ב – אחריות

חלק ב׳ – פרק 1 • מה זה להיות מעורב/ת? – זיהוי בדוגמאות

1. לא נכון – זו הגדרת התנדבות; אחריות קשורה לתפקיד שלי ולמה שהבטחתי
2. נכון – זו בדיוק הגדרת המעורבות
3. נכון – זה מעשה מרצון ולא תפקיד שלי

חלק ג׳ – פרק 1 • מה זה להיות מעורב/ת? – התאמה ויישום

1. ד (אחריות)
2. א (התנדבות)
3. ב (מעורבות)
4. ג (אחריות)

חלק ד׳ – פרק 1 • מה זה להיות מעורב/ת? – חשיבה ויישום

1. התנדבות

חלק ה׳ – פרק 2 • מעגלי המעורבות וחסד לזולת – מכירים את המושגים

1. ג – 6
2. ג – אני
3. א – מעשה טוב מתוך לב טוב
4. ב – עזרה ששואלת קודם ולא מתרברבת

חלק ו׳ – פרק 2 • מעגלי המעורבות וחסד לזולת – מיינו את המעשים למעגל הנכון

1. ג (לשטוף ידיים ולדאוג לעצמי)
2. ד (לעזור לחבר שנפלו לו הצבעים)
3. ו (לעזור לאח הקטן להתארגן)
4. ה (להשתתף בניקיון החצר)
5. א (לעזור לשכן מבוגר לשאת קניות)
6. ב (להשקות עציצים ולדאוג לצמחים)

חלק ז׳ – פרק 2 • מעגלי המעורבות וחסד לזולת – חושבים וכותבים

1. תשובה חופשית - התלבטות אם לעזור למישהו או לספר למישהו, בהתאם לסיפור
2. תשובה אישית, למשל לעזור לשכן מבוגר או להביא עיתון
3. לדוגמה: שואלים קודם אם רוצים עזרה; עוזרים בשקט ובלי להביך - כי זה שומר על כבוד האדם
4. תשובה אישית הכוללת שני מעגלים שונים ומעשה מתאים לכל אחד

חלק ח׳ – פרק 3 • מעורבות בבית, בשכונה ובכיתה – מה זוכרים?

1. ב – להתנהג יפה לשכנים ולעזור להם כשצריך
2. ב – הרגל שלה כאבה והיא לא יכלה להשקות

חלק ט׳ – פרק 3 • מעורבות בבית, בשכונה ובכיתה – מתרגלים

1. אבא
2. זרים

חלק י' – פרק 3 • מעורבות בבית, בשכונה ובכיתה – רמזור הבטיחות

- 1 – ב (ירוק – אפשר לעשות לבד)
- 2 – ד (צהוב – רק עם מבוגר)
- 3 – ה (ירוק – בטוח כי מבוגר לידי)
- 4 – ג (אדום – לא עושים)
- 5 – א (אדום – לא עושים)

חלק י"א – פרק 4 • מועצת תלמידים ונציגות – היכרות עם המושגים

1. א – לייצג את התלמידים ולעזור לשפר את בית הספר
2. א – מי שמדבר/ת ופועל/ת בשם הקבוצה
3. א – כדי שכולם יוכלו להצביע ולבחור בדרך הוגנת
4. א – הקשבה ואחריות
5. א – שם, תכונות ורעיון למען הכיתה

חלק י"ב – פרק 4 • מועצת תלמידים ונציגות – תכונות של נציג/ה

- 1 – ב (שם/ה לב לרעיונות של אחרים)
- 2 – ג (עושה את מה שהבטיח/ה)
- 3 – א (מעז/ה לעמוד ולדבר מול הכיתה)
- 4 – ה (מתייחס/ת לכולם בשוויון)
- 5 – ד (ממתין/ה בנחת ומקשיב/ה עד הסוף)

חלק י"ג – פרק 4 • מועצת תלמידים ונציגות – כרטיס מועמדות ונאום

1. לדוגמה: אחריות - כי נציג/ה צריך/ה לדאוג שיעשה את מה שהבטיח/ה לכיתה.
2. לדוגמה: להיות מצחיק/ה זו תכונה נחמדה אך אינה קשורה לייצוג הכיתה.
3. תשובה חופשית, לדוגמה: שלום לכולם, שמי... ואני רוצה לייצג אתכם כי...
4. כדי שכל מועמד/ה יוכל/תוכל להציג את עצמו/ה ושכל תלמיד/ה יבחר/תבחר בחופשיות, בלי לחץ או אפליה.

חלק י"ד – פרק 5 • דרך הבחירות בכיתה – מושגי יסוד

1. ב – לדאוג שהבחירות יהיו מסודרות והוגנות
2. ב – כל אחד מצביע בלי שאחרים רואים למי
3. ג – התיבה שאליה מכניסים את הפתקים
4. ב – סופרים כמה פתקים קיבל כל מועמד/ת
5. ב – מי שקיבל/ה הכי הרבה קולות (רוב)

חלק ט"ו – פרק 5 • דרך הבחירות בכיתה – תרגול שלבים ותפקידים

- 1 – ו (מנהל/ת את מהלך הבחירות)
- 2 – ה (מסמן/ת ברשימה את מי שהצביע/ה)
- 3 – ב (דואג/ת שאיש לא יגע בקלפי שלא כדין)
- 4 – ג (נותן/ת לכל תלמיד/ה פתק הצבעה אחד)
- 5 – ד (בודקים כמה קולות קיבל כל מועמד/ת)
- 6 – א (מודיע/ה על תוצאת הבחירות)

חלק ט"ז – פרק 5 • דרך הבחירות בכיתה – המשך ותרגול תהליך

1. דקה
2. מחיצה

חלק י"ז – פרק 6 • מתכננים פרויקט כיתתי – היכרות עם המושגים

1. א – מה אנחנו רוצים שיקרה בסוף
2. א – לחשוב מראש איך עושים דבר מה בשלבים
3. א – מטרה, צעדים, תפקידים ולוח זמנים
4. א – מוסיפים עלה על כל מעשה טוב שנעשה

חלק י"ח – פרק 6 • מתכננים פרויקט כיתתי – תרגול השלבים

1. מטרה
2. לוח
3. חלוקה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מראה הבחנה ברורה בין שימת לב ופעולה יזומה (מעורבות) לבין מילוי תפקיד קבוע (אחריות)
- תשובה טובה מזכירה הוגנות, שמירה על סדר, ושההצבעה הסודית מגנה על חופש הבחירה של כל תלמיד/ה
- תשובה טובה מתייחסת לאחד מהשלבים: מטרה, צעדים, תפקידים או לוח זמנים, ומסבירה את חשיבותו לתכנון מוצלח

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לשלוש מפגשים: פרקים 1-3 (מעורבות), פרק 4-5 (בחירות), פרק 6 (פרויקט וסיכום)
- לתלמידים מתקשים אפשר לצמצם את מספר הדוגמאות הנדרשות בכל תרגיל ולהוסיף בחירה מתוך רשימה סגורה
- לתלמידים מתקדמים אפשר להוסיף כתיבת נאום מורחב או תכנון פרויקט מפורט יותר עם שלבים נוספים
- מומלץ לשלב קריאה חוזרת של אחד הסיפורים (למשל הכדור שעל הגג) לפני תרגול הפרק המתאים כדי לחזק את ההבנה

חוברת תרגול – מעורבים ובוחרים

🤝 מעורבים ובוחרים – כיתה ד׳

· עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מה זה להיות מעורב/ת?
2. פרק 2 – מעגלי המעורבות וחסד לזולת
3. פרק 3 – מעורבות בבית, בשכונה ובכיתה
4. פרק 4 – מועצת תלמידים ונציגות
5. פרק 5 – דרך הבחירות בכיתה
6. פרק 6 – מתכננים פרויקט כיתתי

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – מעורבים ובוחרים

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת תתרגלו מה שלמדתם על עזרה לאחרים ועל בחירות בכיתה. עברו פרק אחרי פרק, ענו לבד, ואחר כך בדקו אם צדקתם.

מילון קטן:

מעורבות	לשים לב למה שקורה סביבי ולפעול כדי לעזור או לשפר
התנדבות	לעזור מרצון, בלי תשלום או פרס
אחריות	לדאוג למה שבתפקידי ולעמוד במה שהבטחתי
מעגל מעורבות	מקום או קבוצה שבהם אני יכול/ה לעזור
חסד	מעשה טוב שעושים מתוך לב טוב
נציג/ה	מי שמדבר/ת ופועל/ת בשם קבוצה
הצבעה סודית	כל אחד מצביע בלי שאחרים רואים למי
ועדת בחירות	קבוצה שדואגת שהבחירות יהיו מסודרות והוגנות
רוב	מי שקיבל/ה הכי הרבה קולות
פרויקט כיתתי	עבודה משותפת עם מטרה שעושים בכמה שלבים

1 חלק א׳ – פרק 1 • מה זה להיות מעורב/ת? – הכרת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זה 'מעורבות'?

א) לשים לב למה שקורה סביבי ולפעול כדי לעזור או לשפר ב) לקבל כסף תמורת עבודה

ג) לשחק לבד בהפסקה ד) לכתוב שיעורי בית

2. מהי התנדבות?

א) לעשות משהו רק כשמכריחים אותי ב) לעזור מרצון בלי לקבל תשלום או פרס ג) לדאוג רק לעצמי

ד) לקבל פרס על עזרה

3. מהי אחריות?

א) לדאוג לדברים שבתפקידי ולעמוד במה שהבטחתי ב) לעזור לכל מי שפוגשים ברחוב

ג) לשחק כדורגל בהפסקה ד) להמציא תירוצים

4. לסדר את התיק שלי בכל יום זה דוגמה ל...

א) התנדבות ב) אחריות ג) מעגל הסביבה ד) בחירות

2 חלק ב׳ – פרק 1 • מה זה להיות מעורב/ת? – זיהוי בדוגמאות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אחריות היא לעשות דבר מרצון, בלי שום קשר לתפקיד שלי	☐	☐
2	מעורבות פירושה לשים לב למה שקורה סביבי ולפעול בעקבות זה	☐	☐
3	לעזור לחבר לסדר את התיק שלו, בלי שביקשו ממני, היא דוגמה להתנדבות	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • מה זה להיות מעורב/ת? – התאמה ויישום

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. להאכיל את הכלב שלי כל בוקר	___	**א.** התנדבות
2. לעזור לגננת בגן של אח קטן פעם בשבוע	___	**ב.** מעורבות
3. לשים לב שילד יושב לבד ולהציע לשחק איתו	___	**ג.** אחריות
4. לשטוף כלים כי זה התפקיד שלי בבית	___	**ד.** אחריות

4 חלק ד' – פרק 1 • מה זה להיות מעורב/ת? – חשיבה ויישום

השלימו את המילה החסרה.

1. לעזור מרצון, בלי לקבל תשלום או פרס, נקרא _____

5 חלק ה' – פרק 2 • מעגלי המעורבות וחסד לזולת – מכירים את המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה מעגלים יש מ'אני' ועד 'סביבה'?

א) 4 ב) 5 ג) 6 ד) 7

2. איזה מעגל הכי קרוב?

א) קהילה ב) סביבה ג) אני ד) בית ספר

3. מה פירוש המילה חסד?

א) מעשה טוב מתוך לב טוב ב) עבודה שמקבלים עליה תשלום ג) כלל של מועצת תלמידים

ד) משחק בהפסקה

4. איך עוזרים בצורה נחמדה?

א) עזרה שמביכה את מי שמקבל אותה ב) עזרה ששואלת קודם ולא מתרברבת

ג) עזרה שעושים רק בשביל תמונה ד) עזרה שעושים בלי לשאול

6 חלק ו' – פרק 2 • מעגלי המעורבות וחסד לזולת – מיינו את המעשים למעגל הנכון

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אני	___	**א.** לעזור לשכן מבוגר לשאת קניות

2. כיתה	___	**ב.** להשקות עציצים ולדאוג לצמחים
3. בית	___	**ג.** לשטוף ידיים ולדאוג לעצמי
4. בית ספר	___	**ד.** לעזור לחבר שנפלו לו הצבעים
5. קהילה	___	**ה.** להשתתף בניקיון החצר
6. סביבה	___	**ו.** לעזור לאח הקטן להתארגן

7 חלק ז' – פרק 2 • מעגלי המעורבות וחסד לזולת – חושבים וכותבים

ענו בקצרה.

1. בסיפור 'המחברת של אורי' מאיה מתלבטת מה לעשות. תארו במילים שלכם מה הייתה ההתלבטות שלה.

2. כתבו דוגמה אחת למעשה חסד שאתם יכולים לעשות במעגל ה'קהילה' השבוע.

3. אילו שני כללים של עזרה מכבדת היו יכולים לעזור למאיה להחליט נכון? הסבירו למה.

4. בחרו שני מעגלי מעורבות שונים וכתבו מעשה טוב אחד לכל מעגל, כך שביחד הם ישפיעו על אנשים רבים.

8 חלק ח' – פרק 3 • מעורבות בבית, בשכונה ובכיתה – מה זוכרים?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. שכנות טובה היא...

(א) להתעלם מהשכנים (ב) להתנהג יפה לשכנים ולעזור להם כשצריך (ג) לדבר רק עם המשפחה שלי

(ד) לבקש מהשכנים כסף

2. למה הערוגה התייבשה?

(א) היא לא אהבה פרחים (ב) הרגל שלה כאבה והיא לא יכלה להשקות (ג) לא היה מים בבניין

(ד) היא עברה דירה

9 חלק ט' – פרק 3 • מעורבות בבית, בשכונה ובכיתה – מתרגלים

השלימו את המילה החסרה.

1. בשבת בבוקר השקו אדם ו _____ את הערוגה ועקרו עשבים

2. כלל בטיחות חשוב אומר: לא פונים לבד ל _____ ולא מבקשים מהם כסף

10 חלק י' – פרק 3 • מעורבות בבית, בשכונה ובכיתה – רמזור הבטיחות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לשטוף כלים בבית	___	**א.** אדום – לא עושים
2. להאכיל חתולי רחוב באישור הורה	___	**ב.** ירוק – אפשר לעשות לבד
3. לעזור לשכנה לשאת קניות כשאמא איתי	___	**ג.** אדום – לא עושים
4. לדפוק לבד בדלת של זר ולבקש כסף לתרומה	___	**ד.** צהוב – רק עם מבוגר
5. להרים זכוכית שבורה ברחוב	___	**ה.** ירוק – בטוח כי מבוגר לידי

11 חלק י"א – פרק 4 • מועצת תלמידים ונציגות – היכרות עם המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה עושה מועצת תלמידים?

(א) לייצג את התלמידים ולעזור לשפר את בית הספר (ב) ללמד את התלמידים מתמטיקה

(ג) להחליט מתי יהיה החופש הגדול (ד) לבדוק שיעורי בית בכל כיתה

2. מה המשמעות של המילה נציג/ה?

(א) מי שמדבר/ת ופועל/ת בשם הקבוצה (ב) מי שתמיד מקבל/ת ציונים הכי גבוהים

(ג) מי שהכי מצחיק/ה בכיתה (ד) מי שהכי גבוה/ה בכיתה

3. למה צריך בחירות?

(א) כדי שכולם יוכלו להצביע ולבחור בדרך הוגנת (ב) כדי לבחור את התלמיד/ה הכי חזק/ה

(ג) כדי לקצר את ההפסקה (ד) כדי לחלק ממתקים

4. איזו תכונה מתאימה לנציג/ה?

(א) הקשבה ואחריות (ב) הכי הרבה צעצועים (ג) הכי גבוה/ה בכיתה (ד) הכי מהיר/ה בריצה

5. מה יש בכרטיס מועמדות?

(א) שם, תכונות ורעיון למען הכיתה (ב) רק את הציונים (ג) רק דגל מצויר (ד) מספר טלפון

12 חלק י"ב – פרק 4 • מועצת תלמידים ונציגות – תכונות של נציג/ה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מקשיב/ה	____	**א.** מעז/ה לעמוד ולדבר מול הכיתה
2. אחראי/ת	____	**ב.** שם/ה לב לרעיונות של אחרים
3. אמיץ/ה	____	**ג.** עושה את מה שהבטיח/ה
4. הוגן/ת	____	**ד.** ממתין/ה בנחת ומקשיב/ה עד הסוף
5. סבלני/ת	____	**ה.** מתייחס/ת לכולם בשוויון

13 חלק י"ג – פרק 4 • מועצת תלמידים ונציגות – כרטיס מועמדות ונאום

ענו בקצרה.

1. כתבו תכונה אחת שחשובה לנציג/ה כיתתי, והסבירו בקצרה למה היא חשובה.

2. תארו תכונה שאינה קשורה לתפקיד נציג/ה למרות שהיא תכונה טובה, והסבירו מדוע אינה נחוצה לתפקיד.

3. כתבו משפט פתיחה אחד לנאום מועמדות - איך הייתם פותחים את הנאום שלכם?

4. מדוע חשוב שבבחירות בכיתה תהיה מערכת הוגנת שבה לכולם יש הזדמנות שווה?

14 חלק י"ד – פרק 5 • דרך הבחירות בכיתה – מושגי יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה עושה ועדת הבחירות?

(א) להצביע פעמיים (ב) לדאוג שהבחירות יהיו מסודרות והוגנות (ג) לבחור מי ינצח מראש

(ד) לכתוב את הנאומים של המועמדים

2. מהי הצבעה סודית?

(א) מצביעים בקול רם (ב) כל אחד מצביע בלי שאחרים רואים למי (ג) רק המורה מצביעה

(ד) מצביעים פעם בשנה

3. מהי הקלפי?

א) הפתק עצמו ב) רשימת המועמדים ג) התיבה שאליה מכניסים את הפתקים

ד) הנאום של המועמד

4. מה עושים בשלב ספירת הקולות?

א) קוראים נאומים ב) סופרים כמה פתקים קיבל כל מועמד/ת ג) מחלקים פרסים

ד) בוחרים ועדה חדשה

5. מי זוכה בבחירות?

א) מי שנאם ראשון ב) מי שקיבל/ה הכי הרבה קולות (רוב) ג) מי שהגיע ראשון לקלפי

ד) מי שהרשם/ת בחר/ה

15 חלק ט"ו – פרק 5 • דרך הבחירות בכיתה – תרגול שלבים ותפקידים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. יו"ר הוועדה	____	**א.** מודיע/ה על תוצאת הבחירות
2. רשם/ת	____	**ב.** דואג/ת שאיש לא יגע בקלפי שלא כדין
3. שומר/ת הקלפי	____	**ג.** נותן/ת לכל תלמיד/ה פתק הצבעה אחד
4. מחלק/ת פתקים	____	**ד.** בודקים כמה קולות קיבל כל מועמד/ת
5. סופרים	____	**ה.** מסמן/ת ברשימה את מי שהצביע/ה
6. מכריז/ה	____	**ו.** מנהל/ת את מהלך הבחירות

16 חלק ט"ז – פרק 5 • דרך הבחירות בכיתה – המשך ותרגול תהליך

השלימו את המילה החסרה.

1. כל מועמד/ת נואם/ת עד _____ דקה לפני ההצבעה

2. בזמן ההצבעה הסודית, התלמיד/ה מסמן/ת מאחורי ה _____ כדי שאיש לא יראה

17 חלק י"ז – פרק 6 • מתכננים פרויקט כיתתי – היכרות עם המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המילה 'מטרה' אומרת?

א) מה אנחנו רוצים שיקרה בסוף ב) רשימת התפקידים בלבד ג) שם הפרויקט ד) יום הבחירות

2. מהו 'תכנון'?

א) לחשוב מראש איך עושים דבר מה בשלבים ב) לעשות משהו בלי לחשוב ג) לכתוב תעודה

ד) להצביע בקלפי

3. מה כולל מתכנן הפרויקט הכיתתי?

א) מטרה, צעדים, תפקידים ולוח זמנים ב) רק מטרה ג) רק תפקידים ד) רק לוח זמנים

4. מה עושים בעץ המעשים הטובים?

(א) מוסיפים עלה על כל מעשה טוב שנעשה (ב) כותבים שם של מועמד (ג) מציירים מעגלי מעורבות

(ד) עורכים הצבעה

18 חלק י"ח – פרק 6 • מתכננים פרויקט כיתתי – תרגול השלבים

השלימו את המילה החסרה.

1. לפני שמתחילים לעבוד צריך לבחור _____ לפרויקט – מה רוצים שיקרה בסוף

2. כדי לדעת מתי לעשות כל שלב בונים _____ זמנים

3. כשכל תלמיד מקבל תפקיד שונה בפרויקט, זו _____ בתפקידים

כרטיס יציאה

תן/י דוגמה למצב שבו הייתי מעורב/ת, לעומת מצב שבו רק מילאתי אחריות

הסבר/י בקצרה מה תפקידה של ועדת הבחירות ולמה חשוב שההצבעה תהיה סודית

תאר/י שלב אחד בתכנון פרויקט כיתתי ולמה הוא חשוב

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀